

Asia: VN/4728/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö.

Metsäkoulutus ry toteaa lausuntonaan seuraavan

Metsäkoulutus ry on huolissaan ammatillisen koulutuksen rahoituksen riittävydestä oppilaitoksille toteuttaa laadukasta koulutusta. Metsäalan ammatillisessa koulutuksessa aikuisopiskelijoita ja alanvaihtajia on ollut opiskelijoista lähes puolet. Huoli on, että aikuiset alanvaihtajat eivät enää hakeudu yhtä innokkaasti metsäalan opintoihin. Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen ja ammatillisen koulutuksen leikkaukset kohdistuen toista tutkintoa suorittaviin yhdessä luovat ison huolen metsäalan osaavan työvoiman saatavuuteen tulevaisuudessa.

Metsäkoulutus ry kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä siitä, että se on ottanut asetusluonnoksessa paremmin huomioon koulutusalojen erilaisuuden, kuten metsäalan koulutuksen järjestämisestä aiheutuneet ja muodostuvat todelliset kustannukset.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyviksi laeiksi oli lausunnolla toukokuussa 2024. Lait hyväksyttiin 30.12.2024.

Metsäkoulutus ry esitti kritiikkiä hallituksen esityksessä ollutta rahoitusuudistusta kohtaan. Kyse oli siitä, että rahoitusperusteasetusluonnoksessa olleet metsäalan tutkintojen sijoittaminen alempiin kustannusryhmiin sekä kustannusryhmien kertoimissa tapahtuneet leikkaukset olisivat johtaneet koulutuksen järjestämisen kannalta ongelmiin.

Ministeriön asetuksessa esitetään, että aikaisemman viiden tutkintokoulutuksen kustannusryhmän sijasta käyttöön otetaan seitsemän kustannusryhmää. Tämä muutos parantaa tutkintojen rahoituksen kustannusvastaavuutta yleisesti, ja nyt paremmin myös metsäalan tutkintojen osalta.

Kustannusryhmien painokertoimet ovat asetusluonnoksessa:

- 1) 0,19 kustannusryhmä 1;
- 2) 0,55 kustannusryhmä 2;
- 3) 0,89 kustannusryhmä 3;
- 4) 1,16 kustannusryhmä 4;
- 5) 1,64 kustannusryhmä 5;
- 6) 2,45 kustannusryhmä 6;
- 7) 4,19 kustannusryhmä 7.

Metsäalan tutkinnot asetusluonnoksen kustannusryhmissä

Kustannusryhmä 2. Metsäalan erikoisammattitutkinto, kerroin 0,55

Kustannusryhmä 3. Metsäalan ammattitutkinto, kerroin 0,89

Kustannusryhmä 5. Metsäalan perustutkinto, muut kuin metsäkoneenkuljetuksen osaamisala, kerroin 1,64

Kustannusryhmä 7. Metsäalan perustutkinto, metsäkoneenkuljetuksen osaamisala, kerroin 4,19

Esitetyt kustannusryhmät ja painokertoimet metsäalan tutkintojen osalta ovat tasapainoisemmat kuin vuosi sitten esitettyssä. Metsäkoneenkuljettajan osaamisala on ainoana koulutuksena kustannusryhmässä 7. Pidämme tätä hyvänä asiana. Kerroin 4,19 antaa paremmat lähtökohdat toteuttaa metsäkoneenkuljettajakoulutusta aikaisemmin esitettyyn verrattuna, vaikka rahoitus hieman pienenee verrattuna nykytilanteeseen.

Asetusluonnoksessa opiskelijavuosiin perustuvaa rahoitusta vähennetään 70 prosentista 50 prosenttiin, tutkinnoista ja tutkinnon osien osaamispisteistä saatavaa osuutta kasvatetaan 20 prosentista 30 prosenttiin ja valmistumisen jälkeisen työllistymisen ja jatko-opintoihin

(korkeakouluihin) siirtymisen osuutta kasvatetaan 18 prosenttiin. Loput 2 prosenttia rahoituksesta tulee opiskelija- ja työelämäpalautteesta, molemmista yksi prosentti.

Metsäkoulutus ry on huolissaan metsäalan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon rahoituksen leikkauksista ja tasosta, jotka esitetyssä luonnoksessa ovat huomattavia verrattuna nykytilanteeseen. Leikkaukset ovat yleisesti yli – 30 % metsäalan ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin verrattuna nykyiseen rahoitustasoon. Olemme huolissamme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien kurjistumisesta alanvaihtajien näkökulmasta. Lisäksi olemme huolissamme siitä, että metsäalan oppilaitokset luopuvat kokonaan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämisestä. Uhkakuva on lopulta osaavan työvoiman tarjonnan supistuminen ja ongelmia metsäalan yrityksissä ja koko metsäalalla. Metsäkoulutus ry on huolissaan esitettyjen leikkausten vaikutuksista metsäalan koulutuksen laatuun, oppimistuloksiin, valmistuvien työllistymiseen ja oppilaitosten edellytyksiin järjestää koulutusta. Metsäalan haaste on jo nykyisellään osaavan työvoiman saatavuus, yritysten kasvun yksi merkittävimmistä esteistä on osaajapula.

Metsäalan ammattitutkinto metsäkoneenkuljetuksen osaamisala kustannusryhmästä 3. siirrettävä kustannusryhmään 5.

Metsäalan ammattitutkinnon metsäkoneenkuljetuksen osaamisalan koulutus on kallista ja vaatii kalliita opetusvälineitä, kuten metsäkoneita sekä ajanmukaisia oppimisympäristöjä, kuten metsäkonesimulaattoreita. Kalliiden opetusvälineiden huolto- ja käyttökustannukset ovat iso kustannuserä metsäkoneenkuljettajakoulutuksessa. Uusi metsänkoneinvestointi oppilaitokselta on noin 400 000–500 000 euroa. Metsäalan opetus järjestetään suurelta osin aidossa ympäristössä eli metsässä. Työmaalle liikkuminen tuo kustannuksia. Metsäalan koulutuksen kustannukset muodostuvat kalliimmiksi kuin useiden muiden koulutusalojen koulutukset, jossa opetus tapahtuu pääasiassa koululla luokissa. Rahoituksen leikkaus johtaa epävarmuuteen, heikentää käytännön opetustyön suunnittelua, toteutusta ja myös opiskelijoiden oppimista.

Esitämme, että metsäalan ammattitutkinto metsäkoneenkuljetuksen osaamisala siirretään kustannusryhmästä 3. kustannusryhmään 5.

Kustannustiedon keruuseen liittyvät kehittämis ehdotukset

Koulutuksen järjestäjien kustannustiedon keruun muutos, jossa koulutuksen järjestäjät

opetuskustannusten lisäksi kohdentavat myös kiinteistökustannukset seurantaryhmiin, on tervetullut. Tämä on erityisen tärkeää metsäalan koulutuksessa, jossa koulutuksen järjestäminen edellyttää laajoja tiloja, halleja, oppimisympäristöjä ja infrastruktuuria. Nämä kustannukset aiemmin jäivät osin huomioimatta kustannuslaskennassa.

Ruokailukustannusten parempi huomioiminen

Metsäkoulutus ry pitää hyvänä asiana, että laajennettu ruokailuoikeus (aamiainen, lounas ja päivällinen) tunnistetaan oppilaitosten kustannuslaskennassa ja rahoitetaan riittävästi.

Muutos, jonka myötä päätoimisesti metsäalan perustutkintokoulutuksessa opiskelevien ruokailukustannukset jyvitetään kaksinkertaisena, on tärkeä tunnustus alan erityispiirteille. Muutos korjaa aikaisemman ruokailukustannusten aliarvioinnin. Metsäkoulutus ry pitää hyvänä, että metsäalan koulutuksen liittyvät ruokailukustannukset huomioidaan jatkossa alakohtaisesti.

Metsäkoulutus ry painottaa, että Suomen huoltovarmuuden kannalta on tärkeää varmistaa metsäalan laadukas koulutus ja osaaminen nyt ja tulevaisuudessa.

Metsäkoulutus ry on valtakunnallinen yhdistys, joka kehittää metsäbiotalouden koulutusta ja sen vetovoimaa. Metsäkoulutus ry yhdistää metsäalan työelämän ja kaikki koulutusasteet.

www.metsakoulutusry.fi

Helsingissä 15.5.2025

Kunnioittavasti

Ville Manner

Heikki Savolainen

Toiminnanjohtaja, metsäkoulutus ry

Puheenjohtaja, Metsäkoulutus ry

Lausuntonne koskien asetuksen 1 §:ää (opiskelijavuoteen kuuluvat päivät)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 2 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 3 § ää (lähtötason painokertoimet)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 4 §:ää (kustannusryhmä- ja muut painokertoimet) ja liitettä

-

Lausuntonne koskien asetuksen 5 §:ää (korotuskertoimet)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 6 §:ää (toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 7 §:ää (suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 8 §:ää (työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 2 lukua (opiskelijapalaute)

-

Lausuntonne koskien asetuksen 3 lukua (työelämäpalaute)

-

Manner Ville
Metsäkoulutus ry